

PIOs utlåtande gällande arbetsgruppsbetänkande om utmätningsreformer

I slutet av år 2024 uppgick den genomsnittliga skulden bland pensionerade gäldenärer som fyllt 65 år enligt Statistikcentralen till omkring 35 500 euro per gäldenär. Då den genomsnittliga totalpensionen i Finland var 2100 euro år 2024, är skulderna stora i relation till pensionstagarnas ekonomiska situation. Till skillnad från befolkningen i arbetsför ålder är det omöjligt för en äldre pensionsperson att avsevärt förbättra sin ekonomiska ställning genom arbete.

Utmätning av pension är inte enbart ett personligt misslyckande, utan det är kopplat till ett socialt och ekonomiskt sammanhang. Utsökningsskulder i pensionsåldern synliggör brister i de personliga och sociala skyddsnäten, tyder på en otillräcklig pensionspolitik och visar på brister i kommunikation mellan individen och strukturerna.

Ur likabehandlingssynvinkel är det ett stort problem att människor i allt större utsträckning endast kan ansöka om sina rättigheter digitalt då myndigheternas kanaler för överklagan och information om besvärsförfarandet i första hand finns i digitala kanaler.

PIOs syn på de i betänkandet föreslagna reformerna:

1 Vi understöder inte en utvidgning av utmätning till att omfatta garantipensioner, folkpensioner och pensionsstöd. Vi förstår bakgrunden till förslaget och anser att borgenärernas rättigheter också är viktiga, eftersom en del av borgenärerna också är pensionärer. Borgenärernas rättigheter får dock inte prioriteras framom gäldenärens rätt till ett grundläggande uppehälle.

2 Vi understöder en skyddad del av samma storlek som garantipensionen. Utmätningen får inte utgöra ett hot mot ett värdigt liv, särskilt inte för äldre som inte har möjligheter att höja sin inkomstnivå genom arbete såsom befolkningen i arbetsför ålder.

3 Vi stöder inte ett fullständigt avskaffande av fria månader. Ju lägre inkomsten är, desto större andel av den går till nödvändiga utgifter. Största delen av de pensionstagare som är föremål för utsökning skulle på grund av sina låga inkomster inte klara av att spara för stora, oväntade utgifter, även om deras månadsinkomster skulle öka något i och med att de fria månaderna försvinner.

4 Vi är positiva till en ändring av den nuvarande förordningen så att de medel som uppkommit vid utsökning i första hand riktas mot skulden och först därefter till räntor och kostnader.